



■ OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

ANNIN KAPPELI

Antependiumin ja alttaritaulun suunnittelu ja valmistus

TEKIJÄ: Enni Väisänen

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Enni Väisänen	
Työn nimi Annin kappeli: Antependiumin ja alttaritaulun suunnittelu ja valmistus	
Päiväys 27.3.2015	Sivumäärä/Liitteet 36/1
Ohjaaja(t) Elina Sillanpää	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Sonkajärven seurakunta	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön aiheena oli suunnitella ja valmistaa antependium ja kolmiosainen alttaritaulu Sukevan Hirsikan-kaan leirikeskukseen yhteydessä sijaitsevaan Annin kappeliin. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Sonkajärven seurakunnan kanssa.</p> <p>Opinnäytetyön pohjana toimi tekijän kiinnostus tekstiiliteoksien suunnitteluun ja valmistamiseen. Tavoitteena oli tekijän kehittyminen muotoilijana ja julkitilatekstiilien suunnittelijana. Opinnäytetyöprosessissa otettiin huomioon yhteistyökumppanin mielipiteet sekä kappeli tilana ja sen käyttäjät. Tavoitteena oli myös tekstiilien valmistuminen kappelin siunaamispäiväksi sekä niiden sopiminen kirkkotekstiileiksi.</p> <p>Suunnitteluprosessi alkoi tiedonhankinnalla. Tutkimuskohteina opinnäytetyössä olivat muut kappelit, kirkkotekstiilit ja kristillinen symboliikka. Suunnitteluprosessi kuvataan ideointivaiheesta tekstiilien valmistamiseen ja niiden käyttöön siunaamiseen. Valmistusprosessiin sisältyi materiaalien kokeiluja. Tekstiilien valmistuttua tekijä haki töistään kommentteja palautekyselyllä.</p>	
Avainsanat kirkkotekstiilit, antependium, alttaritaulu, kappeli	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Enni Väisänen			
Title of Thesis Anni's chapel: Designing and producing an antependium and an altarpiece			
Date	27.3.2015	Pages/Appendices	36/1
Supervisor(s) Elina Sillanpää			
Client Organisation /Partners Sonkajärvi church			
<p>Abstract</p> <p>The subject of this thesis was to design and produce an antependium and a tripartite altarpiece to Anni's chapel, which is located at the Hirsikangas camping centre in Sukeva. This thesis was carried out in cooperation with Sonkajärvi church.</p> <p>The starting point of this thesis was author's interest in design and producing textile works. The goal was that the author develops as a designer and especially as a public space textile designer. During this thesis process attention was paid on the partner's opinions, the chapel as a space, and its users. The other goals were that the textiles would be ready for the chapel's blessing ceremony, and they would be suitable for the church.</p> <p>The design process started with information retrieval. The research subjects were other chapels, church textiles and Christian symbolism. The design process is described from the ideation to finished textiles and their blessing in the chapel. The production process included testing of materials, and when the textiles were completed the author gathered feedback by an inquiry.</p>			
Keywords church textiles, antependium, altarpiece, chapel			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
1.1	Lähtökohdat ja tavoitteet.....	5
1.2	Prosessin kulku	6
1.3	Keskeiset käsitteet	8
2	KAPPELI	9
3	ANNIN KAPPELI.....	11
3.1	Tila-analyysi	11
3.2	Käyttäjänalyysi.....	12
4	KIRKOLLISET TEKSTIILIT ELI PARAMENTIT	13
4.1	Symboliikka	14
4.2	Liturgiset värit	16
5	SUUNNITTELUPROSESSI.....	17
5.1	Luonnostelu	17
5.2	Kontekstikartoitus	19
5.3	Valmiit suunnitelmat.....	21
6	TEKSTIILIEN VALMISTUS.....	24
6.1	Materiaalien kokeilut	24
6.2	Käytetyt materiaalit ja tekniikat.....	25
6.3	Valmiit työt.....	26
7	LOPUKSI.....	30
7.1	Siunaamistilaisuus.....	30
7.2	Palautekysely.....	30
7.3	Pohdinta	33
	LÄHTEET	35
	TAUSTA-AINEISTOT	36
	KUVALUETTELO	36
	LIITTEET	

1. JOHDANTO

Opinnäytetyössäni suunnittelin ja valmistin Sonkajärven seurakunnalle Sukevan Hirsikankaan leirikeskukseen yhteydessä olevaan Annin kappeliin antependiumin ja kolmiosaisen alttaritaulun. Sonkajärven seurakunta toimi yhteistyössä kanssani ja oli mukana suunnitteluprosessissa. Pyysin seurakunnan työntekijöiltä palautetta suunnittelun eri vaiheissa. Kappeli valmistui keväällä 2014 ja antependiumin ja alttaritaulun oli määrä olla valmiina sen siunaamispäiväksi 8.6.2014. Hirsikankaalla sijaitseva kappeli on minulle todella mieluisa kohde. Oli mielenkiintoista saada suunnitella vastarakennettuun paikkaan, ja että tekstiilt tulevat jäämään sinne pidemmäksi aikaa. Oli hienoa saada tehdä opinnäytetyöni yhteistyössä oman seurakuntani kanssa, ja että minulla on mahdollisuus ilahduttaa töilläni monia ihmisiä.

Kiinnostus käsitöihin minulla on ollut jo lapsesta asti ja olen tehnyt pienempiä ja isompia tekstiilitöitä erilaisilla tekniikoilla ja materiaaleilla. Olen aina ollut innokas piirtäjä ja maalaja, joten ideoideni luonnostelu sujuu yleensä helposti. Taitoni eivät kuitenkaan omasta mielestäni aina riitä tuottamaan haluttunlaista lopputulosta, joten minun täytyy yrittää pääasiassa hyödyntää vahvoja puoliani suunnittelutyössä.

Opinnäytetyöprosessissa vahtuutenani on oma innostuneisuuteni ja mielenkiintoni aihetta kohtaan. Minulta löytyy taitoa ja kiinnostusta suunnitella ja valmistaa tekstiiliteoksia, vaikka en aikaisemmin olekaan suunnitellut mitään julkisiin tiloihin. Tekemiäni töitä olen antanut ainoastaan perheelleni ja ystäväilleni. Pidän tekstiilitöiden eri tekniikoista ja materiaaleista. Käytän töissäni paljon värejä ja työni ovat yleensä esittäviä. Onnistunut lopputulos ja se, että saa käsillään aikaan jotain kaunista, inspiroi myös seuraavien töiden tekemisessä.

1.1 Lähtökohdat ja tavoitteet

Pohdin opinnäytetyöni aihetta jo heti ensimmäisenä opiskeluvuoteni. Päällimmäisenä ajatuksenani oli, että haluaisin tehdä seinätekstiilin, mutta en ollut keksinyt vielä tarpeeksi mielenkiintoista paikkaa, jonne voisin sen sijoittaa. Tammikuun 2014 alussa olin Hirsikankaan leirikeskuksesta partiokokouksessa, ja näin kappelin ensimmäistä kertaa ulkoapäin. Keskustelimme jokainen kevään suunnitelmistamme, ja silloin mainitsin, että minun täytyisi keksiä opinnäytetyön aihe. Parin viikon päästä siitä oivalsin, että juuri Hirsikankaan kappeliin haluaisin tehdä jonkun teoksen.

En ollut vielä nähnyt kappelia sisäpuolelta ja en tiennyt sopisiko sinne tekstiiliteos, joten halusin varmistuksen asiaan mahdollisimman pian. Laitoin viestiä tutulle seurakuntamme nuorisotyönohjaajalle, ja kysyin, onko minun mahdollista suunnitella ja valmistaa kappeliin seinätekstiili. Vaihtoehtona esitin, että tekisin mielelläni teoksen myös seurakuntatalolle, jos kappeliin sellainen ei sopisi. Sain pian vastaukseksi ideani olevan hyvä ja muutkin kappelin työryhmäläiset olivat ihastuksissaan ajatuksesta, että kappeliin tulisi teos nuorelta tekijältä. Seuraavaksi soitin seurakuntamestarille ja sovin hänen kanssaan tapaamisen kappelilla.

Kappeli oli sisältä vielä tyhjillään. Sain kuulla, että alttari sijoittuu tilan nurkkaan ja kuinka esimerkiksi penkit tulevat sinne sijoittumaan. Seurakuntamestari ehdotti, että voisin suunnitella sekä antepen-

diumin eli alttarivaatteen että alttaritaulun. Alun perin olin ajatellut tekeväni kappeliin vain seinätekstiilin enkä lainkaan kuvitellut, että minulle ehdotettaisiin niinkin hienoa ja arvokasta työtä. Työn määrä tuntui kuitenkin sopivan haastavalta.

Pohdimme yhdessä, että alttaritaulu voisi olla kolmiosainen, jolloin keskimäinen osa tulisi keskelle nurkkaa alttaripöydän taakse. Mietimme myös, että ne voisivat olla kooltaan aika kapeita ja korkeita. Alustavaa kokoa sain myös antependiumista, sillä seurakuntamestari aikoi itse rakentaa alttaripöydän. Sain kuulla, että kappelin siunaamistilaisuus tulisi olemaan 8.6.2014, jolloin minun täytyi miettiä aika-aulua. Halusin saada työt valmiiksi siihen mennessä, sillä olisihan se hienoa, että ne olisivat paikoillaan siunaamistilaisuudessa. Silloin sain myös palautetta tuoreeltaan kaikista töistäni, myös muilta kuin kappelin pääasiallisilta käyttäjiltä, sillä juhlaan oli tulossa myös kutsuväkeä. Sovimme, että seurakunta kustantaa tekstiilien materiaalit. Sain myös keväällä 2014 kuulla, että pääsen kesätöihin seurakunnan leireille. Tällöin pääsin seuraamaan sen toimivuutta ja käyttöä koko kesän ajan.



KUVA 1. Kappeli talvisessa maisemassa



KUVA 2. Tekstiilit sijoittuvat tilan nurkkaan

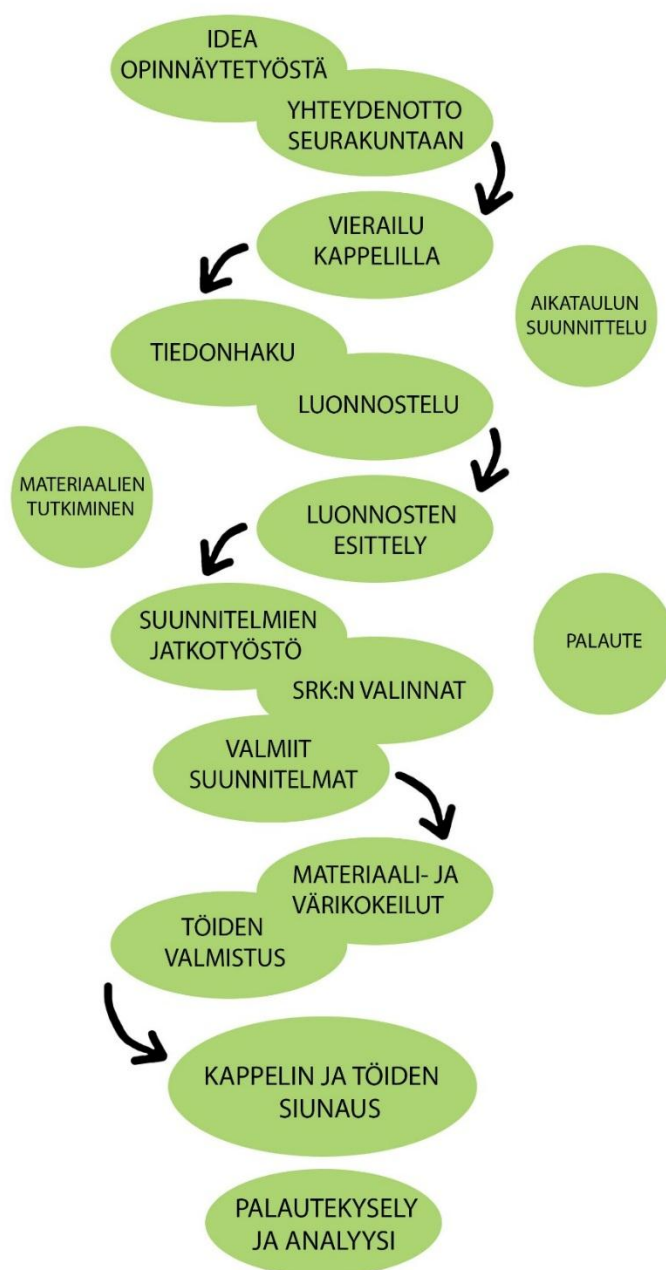
Tavoitteena oli, että minä sekä yhteistyökumppanini olisimme tyytyväisiä lopputulokseen ja että työt herättäisivät ajatuksia ja kappelissa kävijät pitäisivät niistä. Valmiiden töiden tulisi näyttää kohteeseen sopivilta ja luoda sinne tunnelmaa. Opinnäytetyön onnistuminen vaikuttaa varmasti omaan muotoilijan tulevaisuuteeni.

Opinnäytetyöni mahdollisuuksina näen oman ammattitaitoni kehittymisen. Koen, että opinnäytetyötä tehdessäni saan lisää kokemusta ammatillisesta toimimisesta ja yhteistyön tekemisestä. Saan opinnäytetyöni kautta ainakin hieman näkyvyyttä: valmis tuotos toimisi varmasti hyvänä osana portfolioani ja voisi myös myöhemmin tuoda työtarjouksia ja toimeksiantoja. Toivoisin oppivani prosessin aikana uusia asioita, joista olisi minulle hyötyä myöhemmin työelämässä.

1.2 Prosessin kulku

Opinnäytetyöni kulkua kuvaan prosessikaaviossa (kuvio 1. s.7). Aiheen oivallettua ja oltuani yhteydessä seurakuntaan käyn ensimmäistä kertaa tutustumassa kappeliin helmikuussa 2014. Opinnäytetyön aihe tarkentuu tuolla vierailulla, sillä oma ajatukseni on suunnitella kappeliin seinätekstiili, mutta Sonkajärven seurakuntamestari ehdotti, että voisin suunnitella alttaritaulun ja antependiumin. Aikataulun suunnittelu muuttuu yhä tärkeämmäksi, sillä kappeli tullaan siunaamaan kesäkuun alussa. Suunnit-

teluprosessi lähtee käyntiin tiedonhauulla ja luonnostelulla. Tutustun muihin suomalaisiin kappeleihin, kirkkotekstiileihin ja symbolien maailmaan. Mahdollisten materiaalien ja valmistustekniikoiden tutkiminen on osa prosessia alusta lähtien. Eitellessäni luonnoksiani ensimmäistä kertaa seurakunnalle, käytän sovelletusti kontekstikartoitusmenetelmää. Työstän seurakunnan työntekijöiden valitsemista luonnoksista kokonaisuuksia ja ehdotuksia alttaritauluiksi ja antependiumeiksi. Seurakunta valitsee ehdotuksistani mieluisimmat, joista vielä pienin muutoksin muokkaan valmiit suunnitelmat. Materiaali- ja värikoekilujen kautta lähdän valmistamaan kirkkotekstiilejä. Töiden valmistuttua ja niiden ollessa mukana siunaamisessa saan tärkeitä kommentteja opinnäytetyöstäni ja teen palautekyselyn.



KUVIO 1 Prosessikaavio

1.3 Keskeiset käsitteet

Altteri

Altteri on keskeisin paikka kirkkorakennuksissa. Altterilla seurakunta kokoontuu ehtoolliselle, siellä vihitään pareja, kastetaan ja siunataan haudan lepoon. Altteri on tärkeää varustaa tekstiilein. Yksi tärkeimmistä tekstiileistä on alttarin etuseinää koristava antependium, jonka värit vaihtelee kirkkovuoden mukaan. Useimmiten alttarin yläpuolella on jonkinlainen alttaritaulu. Sen aihe maailma käsittelee usein Jeesuksen elämää. (Nurminen ja Parvio 1987, 16.)

Antependium

Antependium eli alttarivaate on alttaripöydän etuosan peittävä tekstiili, jonka värit vaihtuu kirkkovuoden ajankohdan mukaan. Yleensä siinä on nähtävillä kristillisiä symboleja. Sana antependium on latinaa ja tarkoittaa "edessä riippuva". (Kirkon tiedotuskeskus.) Yleensä antependium peittää koko alttarin etuseinän, mutta se saattaa olla myös kapeampi nauha alttarin yläreunassa (Priha 1983, 18).

Alttaritaulu

Keskipisteenä kirkossa toimii alttaritaulu tai muu alttarilaite. Yleensä se on ollut ensimmäisenä hankintalistalla kirkon valmistumisen jälkeen. Suuri osa varsinkin vanhempien kirkkojen alttaritauluista on maalattuja. Niiden aiheena esiintyy useimmiten Jeesuksen ristiinnaulitseminen. (Vartiainen 2012, 4-6.)

Sonkajärven seurakunta

Sonkajärven evankelis-luterilainen seurakunta toimii Sonkajärven kunnan alueella Pohjois-Savossa. Sonkajärvellä on kaksi taajamaa, Sonkajärven kirkonkylä ja Sukevan kirkonkylä, jossa Annin kappeli sijaitsee. Sonkajärven seurakuntaan liitettiin vuonna 2005 Sukevan seurakunta, joka toimii omana kirkopiirinään (Sonkajärven seurakunta). Sonkajärven seurakunta kuuluu Ylä-Savon seurakuntayhtymään ja on yksi sen viidestä seurakunnasta. Muut ovat Iisalmen, Lapinlahden, Pielaveden ja Varpaisjärven seurakunnat. (Ylä-Savon seurakuntayhtymä). Sonkajärven kunnassa on uuden Annin kappelin lisäksi Sonkajärven kirkko, Sukevan kirkko, Kauppilanmäen kappeli sekä Pajasaaren ulkokirkko Jyrkällä.

Pigmenttivärit

Pigmenttivärit ovat kankaanpainannassa ja -värjämisessä käytettäviä värejä. Pigmenttivärin sävy saadaan sekoittamalla väripigmenttejä painoemulsioon. Painoemulsioita löytyy läpikuultavana kuultopastana, joka soveltuu parhaiten käytettäväksi vaaleilla kankailla, sekä peittävänä peittopastana. Peit-tovalkoista voi käyttää sellaisenaan tai sekoittaa siihen pigmenttiä. Pigmenttivärit tulee kiinnittää kankaaseen lämmön – esimerkiksi silittämisen - avulla pysyvän lopputuloksen saamiseksi. (Mentu, Mikkela ja Paakkunainen 2009, 38-42.)

Kirjonta

Kirjonta on vanha tekniikka, jossa kangasta tai muuta materiaalia koristellaan ompelupistoilla ja esimerkiksi helmillä ja paljeteilla. Kirkollisissa tekstiileissä on käytetty paljon ylellisiä silkki-, hopea- ja kulta-lankoja. Suomessa on säilynyt nunnien kirjomia kirkkotekstiilejä jopa 1400-luvulta Naantalin birgittalaisluostarista. Kirjonnan tekniikat ja niiden nimitykset ovat kehittyneet aikojen kuluessa, esimerkiksi erilaisille pistoille on omat nimensä. (Mentu ym. 2009, 13-15.)

2. KAPPELI

Suunnitteluprosessini aluksi halusin tutustua siihen, mitä kappelit oikeastaan ovat ja millaisia kappeleita löytyy Suomesta. Tuntui myös tärkeältä nähdä, millaisia tekstiilejä ja muita sisustuselementtejä muissa kappeleissa on käytössä, jotta osasin pohtia myös omia suunnitelmiani Annin kappeliin sopiviksi. Vaikka aihe vaati lähempää tutustumista, minusta on kuitenkin aina ollut mukavaa vierailla eri paikkakuntien kirkoissa, jolloin olen kiinnittänyt huomiota niiden sisätilojen somistukseen.

Sanana kappeli tarkoittaa sivukirkkoa. Kappeli voi olla seurakuntaan rakennettu, usein seurakunnan kirkkoa pienempi tila, jossa voi järjestää erilaisia tilaisuuksia. Monissa seurakunnissa on kirkon lisäksi yksi tai useampi kappeli. Kappeli voi tarkoittaa myös kappeliseurakunnan kirkollista tilaa. Kappeleita on rakennettu paljon hautausmaiden yhteyteen siunauskappeleiksi, joita käytetään hautaan siunaamisiin. Siunauskappeleiden yhteydessä saattaa sijaita myös krematorio. Muita kappeleita voidaan käyttää erilaisten toimituksien pitämiseen tai ne on voitu suunnitella pelkästään hiljentymistä varten. Kappeleita voi löytää nykyisin niin kirkkorakennusten yhteydestä kuin leirikeskuksista, sairaaloista ja ostoskeskustistakin. (Wikipedia: <http://fi.wikipedia.org/wiki/Kappeli>.)

Tutuistuin suomalaisiin kappeleihin eri seurakuntien internetsivujen kautta. Suurin osa kappeleista muistutti mielestäni paljon kirkkoa, sillä ne olivat hyvin avaria, valoisia ja sisustusratkaisuiltaan pelkistettyjä. Moni kappeli oli myös tiloiltaan sopiva suurillekin määrille ihmisiä. Poimin nettisivujen kuvista sellaisia, joissa näkyi edes hieman omasta mielestäni tavanomaisesta poikkeavia sisustuksellisia ratkaisuja ja pohdin, millainen merkitys niillä on.

Tampereella sijaitseva Lähde-kappeli luo väreilään rauhallista tunnelmaa. Alttaripöytä on yksinkertainen, mutta kaunis. Ainoana tekstiilinä sitä koristaa kapea liina eikä se sen suurempaa kaipeakaan. Alttarin takana ei ole yhtä alttaritaulua, vaan kappelin seiniä koristaa useampi pieni taulu. Ratkaisu on mielenkiintoinen. Tauluihin kohdistetut valot antavat niille kirkkotaiteen ansaitsemaa arvokkuutta ja tekevät myös tilasta juhlanan.



KUVA 3. Lähde kappeli Tampereella

Velskolan toimintakeskuksen kappeli Espoossa on rakennettu vanhaan talliin. Kappelin alttarilla eriväriset puupinnat luovat hillityn kokonaisuuden. Alttaripöytä ja sen risti ovat hyvin suurirakenteiset, mutta sopivat hyvin yhteen kattorakenteen kanssa. Vihreä antependium sopii kappelin pelkistettyyn tyyliin ja tuo siihen pehmeyttä.



KUVA 4. Velskolan kappeli Espoossa

Tavivaaran siunauskappelin alttaritekstiili (kuva 5) antaa katsojalle tulkinnan varaa. Sen nimi `Tukekaa toisianne` tuo mieleeni yhteenkietoutuneet puut, mutta näen siinä myös puroja. Väreiltään se on kaunis ja sopiva siunauskappeliin.

Pyhätunturilla sijaitsevan Revontulikappelin alttari (kuva 6) avautuu kauniiseen luonnonmaisemaan. Altтарin rakenne ja ulkona näkyvä risti sopivat pohjoisen Suomen tunnelmaan. Ainoana tekstiilinä alttarilla näkyy valkoinen liina, mutta juhlanan koristuksen alttarille saa luotua myös kukilla ja kynttilöillä.



KUVA 5. Tavivaaran siunauskappeli
Rovaniemi



KUVA 6. Revontulikappeli Pyhätunturi

Pyhän Olavin kappeli Pellingissä kiinnitti huomioni raikkalla väreillään. Kirkkotilojen ei mielestäni tarvitse olla vaaleita tai muuten hillityn värisiä. Penkkien, seinien ja katon sekä antependiumin värit sopivat toisiinsa ja kappeli varmasti kukoistaa kesäisin ja valaisee pimeitä talvia.



KUVA 7. Pyhän Olavin kappeli Pellingi

3. ANNIN KAPPELI

Opinnäytetyöni sijoittuu Sonkajärven evankelis-luterilaisen seurakunnan kappeliin. Annin kappeli sijaitsee Hirsikankaan leirikeskus-/seurakuntatalon yhteydessä Sonkajärven kunnassa Sukevalla. Hirsikankaalla voi järjestää erilaisia juhlia ja se on vuokrattavissa myös leirikäyttöön. Leirikeskus tarjoaa hyvät uintimahdollisuudet, sisä- ja ulkosaunan, lentopallokentän sekä nuotiopaikan. (Sonkajärven seurakunta.) Hirsikankaalla järjestetään Sonkajärven seurakunnan rippileirit sekä muita lasten ja nuorten leirejä. Niiden kautta Hirsikankaasta on muodostunut minulle tärkeä ja muistorikas paikka, sillä olen ollut useana vuonna mukana isostoiminnassa.

3.1 Tila-analyysi

Kappeli on rakennettu vuosina 2013 ja 2014. Kappelin hirsirakenteen on pystyttänyt sukevalainen Mikko Tauriainen Ky. Sisätiloja on rakennettu ja laitettu seurakunnan omin voimin. Kappelille olisi ollut tarvetta jo aikaisemmin - varsinkin seurakunnan leireille - mutta sen rakentamisen mahdollisti vasta sukevalaisen seurakunta-aktiivin Anni Laineen testamenttilahjoitus seurakunnalle. Kappeli on siis saanut nimensä Annilta.

Kappeli sijaitsee kauniissa maisemassa Sukevanjärven rannalla. Sen hirsirakenne on harmaa ja ulkoapäin katsoessa se ei välttämättä tuo ensimmäiseksi mieleen kappelia. Tekstiilien suunnittelua aloittaessani kappelissa ei ollut vielä alttaripöytää eikä penkkejä. Tein suunnittelutyötä siltä pohjalta, millaisen tunnelman tyhjä kappeli minulle viesti. Olikin mukava myöhemmin huomata, että kappeliin tuotiin siniset penkit, jotka toistavat hyvin alttaritaulun värejä.



KUVA 8. Kappeli aikaisen aamun valaistuksessa

Kappeli on yhtä ja samaa tilaa, alttari sijaitsee tilan kulmassa ja penkit ovat hieman vinoittain alttariin päin. Penkit ovat sinisävyiset ja ne ovat samanlaisia kuin vajaan kilometrin päässä sijaitsevassa Sukevan kirkossa. Lattia on rakennettu neliön muotoisista betonilaatoista. Kappelissa on kolme isompaa ja kolme pientä ikkunaa, jotka tuovat kauniisti luonnonvaloa sisälle. Yksi isoista ikkunoista osoittaa kohti Sukevanjärveä ollen samalla kappelin elävä alttaritaulu vaihtuvine näkymineen. Kappelissa ei ole kiinteää sähkövalaistusta, mutta siellä on pistorasia, johon voi tarvittaessa liittää lampun. Pistorasialle on käyttöä myös, jos sinne haluaa viedä sähköurut. Kappeli on aika pieni, mutta sopivan kokoinen leirien käyttöön ja pienien tilaisuuksien järjestämiseen. Kappeli on suunniteltu kesäkäyttöön, sillä se ei ole lämmin tila.



KUVA 9. Näkymä kappelin ovelta

3.2 Käyttäjänalyysi

Suurin osa kappelin käyttäjistä on Sonkajärven seurakunnan järjestämien leirien leiriläisiä ja työntekijöitä. Leiriläiset ovat iältään pääasiassa noin 7-18 -vuotiaita. Useat leiriläiset palaavat Hirsikankaalle aina uudelleen oltuaan ensin lasten leireillä, sitten rippileirillä ja vielä isosen tehtävissä. Aikaisemmin Sonkajärven seurakunnan leirien kirkkohetket on järjestetty joko leirikeskuksen saleissa tai niitä varten on siirrytty Sukevan kirkkoon. Annin kappeli tuo siis mukavan lisän toimintaan välittömällä läheisyydellä. Suunnittelutyössäni otin pääasiassa huomioon kappelin nuoret käyttäjät.

Hirsikankaan leirikeskus on vuokrattavissa, joten siellä vieraillee myös muita seurakuntia ja ryhmiä. Se on tilava paikka järjestää juhlia ja erilaisia tilaisuuksia. Annin kappelissa on järjestetty jo ainakin yksi vihkiminen. Se sopii mainiosti myös kastetilaisuuksiin. Kappelissa on erilainen tunnelma kuin esimerkiksi Sukevan kirkossa, mikä vetoaa varmasti ainakin joihinkin pienempien tilaisuuksien järjestäjiin. Uskon, että Hirsikankaan leirikeskuksen käyttäjät hyödyntävät mielellään mahdollisuutta käyttää kappelia.



KUVA 10. Leiriläisiä leikeissään

4. KIRKOLLISET TEKSTIILIT ELI PARAMENTIT

Kirkkotekstiileihin olen aikaisemmin tutustunut tarkemmin vain peruskoulun ja lukion uskontotunneilla. Koska minulla ei ollut kovin tarkkaa tietämystä kirkkotekstiileistä, niiden käyttöön ja merkityksiin tutustuminen oli tärkeää. Tutustuin myös kristillisiin symboleihin, jotten vahingossa käyttäisi niitä väärin tai valitsisi negatiivisia piirteitä omaavia symboleja. Esittelen tämän hyvin laajan alueen kuitenkin lyhyesti, ottaen huomioon vain opinnäytetyöhöni olennaisesti liittyvät asiat.

Kirkkotekstiilit ovat tärkeä osa kirkon sisustusta ja kirkollisia toimituksia. Kirkkotekstiilit voidaan jakaa kahteen ryhmään. Toiseen ryhmään kuuluvat papiston liturgiset vaatteet ja toiseen kirkkoa koristavat tekstiilit, kuten antependium, kirjaliina ja kalkkiliina. (Priha 1983, 9.) Kirkkotekstiilit eivät kuitenkaan ole vain kirkkoa koristamassa, vaan ne kertovat myös vertauskuvin kristillisestä uskosta. Kirkkotekstiilien liturginen väri vaihtelee kirkkovuoden ajankohdan mukaan. (Lempiäinen 1972, 32.)

Kirkoissa käytettävät tekstiilit ovat vanhimpia julkitilatekstiilejä (Tekstiilin taidetta Suomesta 2001). Kirkkotekstiilien valmistamisessa on pyritty käyttämään arvokkaita materiaaleja (Priha 1991, 14). 1800-luvulla kirkkotekstiileissä käytettiin paljon kullalla ja hopealla kirjottua samettia, mutta 1900-luvulla niitä alettiin valmistaa myös kotimaisista materiaaleista kutomalla (Priha 1983, 18). Eniten kirkkotekstiilejä on varmasti valmistettukin kutoen, mutta uudemmissa töissä näkee käytettävän paljon myös muita tekniikoita. Kirkkotekstiilien suunnittelussa tulisi ulkomuodon lisäksi kiinnittää huomiota myös kestävyteen (Sarantola 1988, 15). Poimin kohtaamistani kirkkotekstiileistä muutaman antependiumin, jotka kiinnittivät huomioni ja voisivat mielestäni sopia tyyliltään myös Annin kappeliin.

Heinolan kirkon antependiumit ovat mielestäni samaan aikaan esittäviä ja abstrakteja. Tekstiileihin on valittu kauniit sävyt, ja muut värit toimivat yksityiskohtina liturgisten värien keskellä. Näen kuvioissa tulppaaneja, jotka varsinkin vihreässä antependiumissa kuvaavat minulle kasvua. Suunnittelijana on toiminut tekstiilitaiteilija Tuulikki Kosonen (Heinolan seurakunta).



KUVA 11. Heinolan kirkon antependiumit

Jyväskylän Palokan kirkon vihreä antependium miellyttää minua yksinkertaisella kuvioinnillaan. Se sopii hyvin alttarin takana avautuvaan metsämaisemaan sekä alttaripöydän kevyeen rakenteeseen. Antependiumissa esiintyville puille on katsojan suhteellisen helppo luoda mielessään erilaisia merkityksiä, koska näemme niitä joka päivä. Antependiumin on suunnitellut tekstiilitaiteilija Aino Kajaniemi (Kajaniemi).



KUVA 12. Palokan kirkon vihreä antependium

Helsingin Paavalin kirkon vihreä antependium sopii herkältä tunnelmaltaan alttarin vaaleaan ja pelkistettyyn tyyliin. Myös tästä antependiumista voi löytää katsojakohtaisia merkityksiä, sillä en näe sen varsinaisesti esittävän jotain. Tekniikkana minua kiehtoo antependiumin kirjottu pinta. Antependium on tekstiilitaiteilija Helena Vaarin suunnittelema (Vaari).



KUVA 13. Paavalin kirkon vihreä antependium

4.1 Symboliikka

Kirkkotekstiileissä esiintyy yleensä symboleja. Pääasiassa kristilliset symbolit ovat lähtöisin Raamatusta (Lempiäinen 2002, 31). Yllätyin siitä, kuinka paljon ja mille kaikille symbolisia merkityksiä löytyy. Symboleista lukiessani opin paljon uutta, myös tutuista paljon näkemistäni symboleista. Joillan symboleilla voi olla myös eri merkityksiä. Monista käytetyistä symboleista katsoja ei välttämättä tiedä tai ymmärrä niiden perinteistä tarkoitusta. Toisaalta voi olla hyvä, jos kuvista löytyy muitakin, katsojakohtaisia merkityksiä. Aikana jolloin kirkkokansan lukutaito on ollut vielä heikkoa, ovat kirkkoihin tehdyt kuvat toimineet myös opetuksen välineinä (Nurminen & Parvio 1987, 23).

Poimin tutkimistani symboleista enimmäkseen aiheita, jotka koin jollain tavalla omakseni ja Hirsikan-kaan maisemiin sopiviksi. Esimerksi evankeliumien kirjoittajien Markuksen, Luukkaan ja Johanneksen vertauskuvat leijona, härkä ja kotka tuntuivat hieman vierailta, vaikka niitä on käytetty myös kirkkotekstiileissä. Seuraavaksi esittelen joitakin luonnoksistani sekä niiden sisältämiä symboleja.

Karitsa on usein Jeesuksen symboli. Johannes Kastaja sanoo raamatussa Jeesuksesta (Joh. 1: 29) ”Katsokaa: Jumalan karitsa, joka ottaa pois maailman synnin”. Toisaalta sen koetaan usein olevan myös Johannes Kastajan vertauskuva. Karitsa on kuvattu usein voitonlipun kanssa. (Lempiäinen 2002, 230.) Karitsat saattavat esiintyä myös paimenen seurassa (Lempiäinen 1988, 35).

Kala on Kristusta kuvaavista symboleista vanhimpia. Se on toiminut tunnusmerkkinä kristityille, joita Rooman valtakunta vainosi. Kala liittyy myös ehtoolliseen tutun Viisi leipää ja kaksi kalaa - kertomuksen kautta. Raamatussa (Matt. 4: 19) kerrotaan Jeesuksen seuraajista tulevan ”ihmisten kalastajia”. (Lempiäinen 2002, 315-316.)



KUVA 14. Karitsa



KUVA 15. Kala

Kyyhkynen on yksi Pyhän Hengen tärkeimmistä symboleista. Öljypuun oksaa suussa kantava kyyhkynen tunnetaan myös rauhan symbolina muidenkin uskontokuntien kuin kristittyjen parissa. (Lempiäinen 1988, 36.) Kyyhkysiä ja muita lintuja näkee nykyään usein myös kuolinilmoituksissa.

Apila, jossa on kolme lehteä kuvaa kolminaisuutta, eli Jumalan kolmea persoonaa Isää, Poikaa ja Pyhää Henkeä (Lempiäinen 1988, 33).

Vilja voi kuvata ihmisen elämää. Kylvö saa merkityksen syntymä, kasvu elämä ja sadonkorjuu kuolema. (Lempiäinen 2002, 265.)



KUVA 16. Kyyhkynen



KUVA 17. Apila

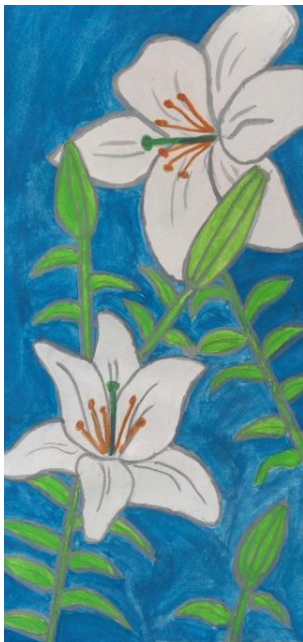


KUVA 18. Vilja

Lilja kuvaa ylösnousemusta. Valkoisena se on myös pääsiäisjuhlan kukka. Lilja voidaan liittää puhtaudessaan myös neitsyt Mariaan. (Lempiäinen 2002, 252.)

Kevät on ylösnousemuksen ja uuden elämän puhkeamisen symboli. Kevät kuvaa myös nuoruutta. (Lempiäinen 2002, 352-353.)

Risti on tärkein tunnus kristityille. Sitä on kuitenkin käytetty myös muissa kulttureissa ja uskonnoissa. Ristissä maa (vaakasuora viiva) ja taivas (pystysuora viiva) kohtaavat. Muodoltaan ristejä on olemassa paljon erilaisia, tutuin ristinmuoto suomalaisille lienee latinalainen risti. (Lempiäinen 1988, 43-44.)



KUVA 19. Lilja



KUVA 20. Kevät



KUVA 21. Risti

4.2 Liturgiset värit

Liturgisia värejä on Suomessa käytössä viisi: valkoinen, vihreä, punainen, violetti ja musta. Lisäksi joissain tapauksissa saatetaan käyttää väreinä myös sinistä, hopeaa tai kultaa. Suomen kirkkoissa värit ovat käytössä lähinnä kirkkotekstiileissä. (Lempiäinen 2002, 377). Värit vaihtelevat kirkkovuoden ajankohdan mukaan ja jokaisella värillä on oma merkityksensä (Lempiäinen 1972, 32).

Valkoinen kuvaa puhtautta ja viattomuutta. Se on ilon, kiitoksen ja enkelien väri. Valkoinen on käytössä kirkkovuoden suurissa Kristus-juhlissa, kuten jouluna ja pääsiäisenä.

Punainen on veren väri sekä Pyhän Hengen ja Kristuksen tunnustamisen väri. Punaista käytetään muun muassa helluntaina ja pyhäinpäivänä.

Violetti on katumuksen, odotuksen ja parannuksen väri. Se on käytössä toisessa, kolmannessa ja neljännessä adventtisunnuntaissa ja paastonaikana.

Vihreä on elämän, toivon ja kasvun väri. Vihreä on käytössä suurimman osan kirkkovuotta kuten kesällä. Vihreää on kuvattu myös arjen väriksi.

Musta on murheen ja katoavaisuuden väri. Sitä käytetään pitkäperjantaina ja hautajaisissa.

Sininen kuvaa neitsyt Marian taivaallista rakkautta.

Kulta on jumalallisen valon ja taivaallisen kirkkauden väri.

Hopea on Jumalan rakkauden väri.

(Lempiäinen 2002, 379-390.)

5. SUUNNITTELUPROSESSI

Suunnittelu alkoi ideoinnilla ja tiedonhaulla. Mieleeni tuli mahdollisia aiheita esimerkiksi Hirsikankaan maisemista, mutta suuri osa luonnoksista kehittyi tutustuessani kristillisiin symboleihin. Seurakunta ei antanut suunnittelutyölleni tarkkoja ohjeita tai rajoituksia. Minulla ei ollut juurikaan tarkempaa tietämystä kirkkoteksteilleistä, mutta lähdin työhön suurella kiinnostuksella. Kappeliin suunnitteleminen tuntui mielenkiintoiselta ja herätti pelkästään positiivisia tuntemuksia, vaikka välillä vähän jännitti, saisko lopputuloksesta sellaisen kuin haluan.

5.1 Luonnostelu

Luonnosteluni alkoi pian ensimmäisen kappelivierailuni jälkeen. Ensimmäiset ideani luonnoksiin tulivat luonnosta, mutta aloin etsiä kuvia ja hakemaan tietoa myös muista kirkkoteksteilleistä sekä aiheista ja symboleista, mitä niissä on käytetty. Kirjoitin ylös symboleja ja niiden merkityksiä, joita voisin käyttää luonnoksissani.

Yleensä antependiumeja hankitaan kirkkoon koko värisarja kerralla, mutta koska Annin kappelia ei käytetä säännöllisesti koko kirkkovuoden aikana, sovimme seurakunnan kanssa, että suunnittelen sinne ainakin näin aluksi vain yhden antependiumin. Olin saanut ohjeeksi, että tuleva antependium olisi liturgiselta väriltään vihreä, koska kappelia käytetään pääasiassa kesäisin.

Alun perin olin ajatellut tekniikakseni huovutusta, koska ajattelin sen sopivan kirkkoteksteilleihin. En rajoittanut sillä kuitenkaan suunnitteluani. Osa luonnoksistani oli ajateltu pelkästään joko alttaritauluiksi tai antependiumeiksi, mutta toisia ajattelin pystyvän soveltamaan molempiin tarkoituksiin. Opinnäyte-työtäni luonnostelin pääasiassa piirtämällä ja vesivärein maalaamalla, mutta käytin jonkin verran apuna myös kuvankäsittelyohjelmaa. Luulen, että suunnitellessani teksteillejä kappeliin, lähdin ideoimaan vapaammin ja se loi vähemmän paineita kuin, jos olisin suunnitellut teksteillejä isompaan kirkkoon.

Ideoin ja luonnostelin heti aika valmiin näköisiä suunnitelmia, sillä minun itseni on helppoa niin nähdä, onko niissä ideoita (kuvat 22 ja 23 s. 18 ja 19). Ajattelin, että kristinuskon ei tarvitsisi välttämättä näkyä töissä selkeästi, vaan värit ja tunnelma olisivat tärkeämpiä. Suunnitelmiini vaikutti varmasti myös se, että tiesin kappelin tulevien käyttäjien olevan pääasiassa lapsia ja nuoria.



KUVA 22. Luonnoskollaasi 1



KUVA 23. Luonnoskollaasi 2

5.2 Kontekstikartoitus

Kontekstikartoitus on usein työpajamuotoisesti käytettävä menetelmä, jolla saadaan kerättyä tietoa käyttäjien ajatuksista ja toiveista. Menetelmän avulla pyritään luomaan yhteys suunnittelijan ja käyttäjien välille. Kontekstikartoitusta käytettäessä osallistujien apuna on yleensä ohjaaja, joka opastaa työpajan kulussa. Ennen työpajaa ohjaajan täytyy valita osallistujat, miettiä menetelmät, aikataulu ja tavoitteet. Työpajan alussa osallistujille on hyvä selventää tehtävä ja kertoa heidän tarpeellisuudestaan. Kontekstikartoitusmenetelmässä osallistujat saavat erilaisia tehtäviä, joiden kautta suunnittelijan olisi helpompi saada tietoa käyttäjien tarpeista. Tehtävinä voi olla esimerkiksi askartelu, piirtäminen, pienoismallien rakentaminen tai kollaasitekniikka. Osallistujat tulkitsevat lopuksi ryhmäkeskustelussa tekemiään tehtäviä. Työpaja olisi hyvä videoida tai nauhoittaa, jotta sen analysoiminen olisi jälkikäteen helppoa. Vaihtoehtoisesti tehdään muistinpanoja ja kirjataan ylös työpajan tärkeimmät asiat. Jälkeen-

päin tulokset käydään läpi ja niiden olisi tarkoitus helpottaa tuotteen suunnittelussa antaen tietoa ja inspiraatiota. (Innokylä.)

Kollaasitekniikka on yksi kontekstikartoituksen menetelmistä. Siinä osallistuja tekee suunnitteilla olevaa kohdetta varten itse kuvia tai hänelle annetaan valmiita kuvia, joista hän rakentaa mieluisensa kollaasin. Kollaasin valmistuessa purku tapahtuu sen tekijän ja suunnittelijan kesken, jotta asiat tulevat ymmärretyksi halutulla tavalla. Kun osallistujia on useampi, kollaasit voidaan rakentaa ja purkaa myös ryhmässä. Kollaasitekniikka on avuksi, jos pelkällä haastattelulla ei uskota saatavan riittäviä tuloksia. (Seitamaa-Hakkarainen.) Käytettäessä valmista kuvamateriaalia, tulisi suunnittelijan kerätä erityyppisiä kuvia eri aihealueilta. Kuvissa tulisi näkyä myös eri tunnelmia ja niiden olisi hyvä vaihdella esittävästä abstraktiin. Myös laadultaan niiden olisi hyvä olla samanarvoisia. (Ryynänen.)

Käytin sovelletusti kontekstikartoitusmenetelmän kollaasitekniikkaa näyttäessäni ensimmäisen kerran luonnoksiani seurakunnan työntekijöille. Tekemissäni luonnoksissa esiintyy erilaisia aiheita ja ne ovat kaikki vesivärein maalattuja. Ennen luonnosten näyttämistä kerroin, mitä olin tehnyt ja että toivoisin heiltä yhteistyötä tekstiilien suunnittelussa. Mainitsin, että tekemiäni kuvia ei tarvitse välttämättä ajatella valmiina suunnitelmina, vaan niistä voi poimia asioita ja tunnelmia. Pysyin, että he kokoaisivat kuvista mieluisen kokonaisuuden ajatellen kappelin tulevia tekstiilejä ja kävisimme valinnat läpi yhdessä.

Olimme sopineet tapaamispaikaksi seurakuntatalon, jonka yhdelle pitkälle pöydälle levitin kuvat katseltavaksi. Luonnokset saivat osakseen ihastusta ja positiivista hämmästystä suurella määrällään. Tapaaminen ei mennyt aivan niin kuin olin ajatellut, mutta lopputuksen kannalta sillä tuskin oli merkitystä. Paikalla oli aluksi kolme henkilöä, joista kahden täytyi lähteä aika pian sovittuihin menoihin. Myöhemmin paikalle tuli vielä kaksi muuta henkilöä. Vaihtuvista henkilöistä ja valinnan vaikeuksista huolimatta jokainen heistä valitsi kuvista muutaman mieluisimman. Keskustelimme yhdessä heidän valinnoistaan sekä kuvakokonaisuuksien kokoamisen aikana sekä niiden ollessa valmiita.

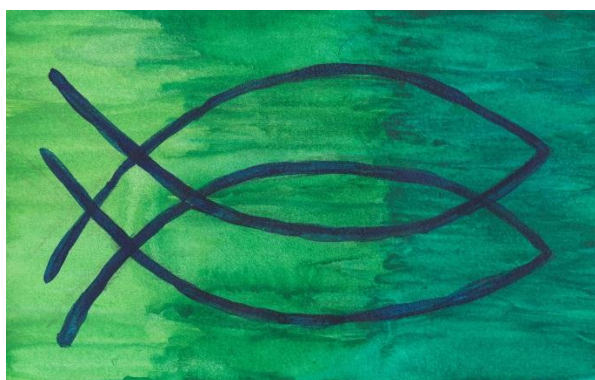
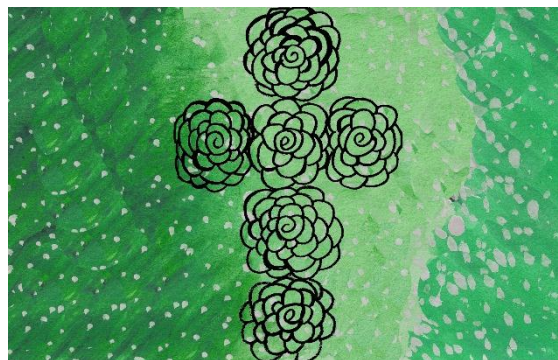


KUVA 24. Luonnoksiin tutustumista

Tein tapaamisen aikana muistiinpanoja sekä otin muutamia valokuvia. Työntekijöillä oli keskenään paljon samankaltaisia ajatuksia ja lempikuvia. Huomasin, että pitivät enemmän esittäivistä kuvista kuin abstrakteista. He tukivat ja kommentoivat hyvin toistensa ajatuksia, eikä kukaan ollut erityisen erimielistä mistään. Työntekijät osasivat hyvin tehdä ehdotuksia ja ideoita, miltä työt voisivat näyttää. Sain heiltä lisää ideoita, miten kuvia voisi yhdistellä ja mitä muuta niiden rinnalle sopisi. Tapaaminen meni hyvin ja sain lisää uskallusta suunnittelutyöhön, sekä riittävästi tietoa heidän toiveistaan jatkaakseni työskentelyäni.

5.3 Valmiit suunnitelmat

Suunnittelin seurakunnan työntekijöiden valitsemista kuvista kokonaisuuksia alttaritauluiksi ja antependumeiksi. Jatkoisin edelleen vesivärein ja kuvankäsittelyohjelmalla työskentelyä. Käytin aikaisemmin tekemiäni kuvia ja maalasini uusia. Tein useita erilaisia kuvia, kokeillen kaikkia mieleeni tulleita sekä seurakunnan työntekijöiltä saamiani ideoita. Suosikiksi noussut joutsenaihe oli pääosassa alttaritaulusuunnitelmia. Valitsin suunnitelmistani osan ja lähetin ehdotukseni sähköpostilla seurakunnalle, joista seurakunnan työntekijät valitsivat yhteen kokoontuneena mieluisimman kokonaisuuden.



KUVAT 25-27. Ehdotuksia antependumeiksi



KUVAT 28 ja 29. Ehdotuksia alttaritauluiksi



KUVAT 30 ja 31. Ehdotuksia alttaritauluiksi



KUVA 32. Valittu alttaritaulun suunnitelma



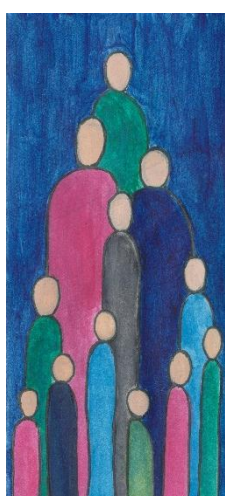
KUVA 33. Valittu antependiumin suunnitelma

Tein valittuihin suunnitelmiin vielä pieniä muutoksia (kuvat 32-34) ja lähetin ne nähtäväksi sähköpostilla. Joutsentaulujen yläosat muokkaantuivat ja alttaritaulun keskimmäiseen osaan tuli samanlainen aalto kuin joutsentauluihin. Antependiumin hahmojen pituutta ja väritystä muokkasin kuvankäsittelyohjelmalla erilailla, mutta lopulliseen työhön ne muotoituivat alkuperäisen suunnitelman mukaan.

Suunnitelmien valmistuessa seurakuntamestari oli saanut alttaripöydän valmiiksi ja se oli viety jo kappeliin. Tulostin koulun suurkuvatulostimella suunnittelemani kokoiset kuvat suunnitelmistani ja kävin sovittamassa niitä alttaripöytään ja seinille (kuva 34). Mielestäni kuvat näyttivät hyviltä, ja alttaritaulut sopivan kokoisilta seinällä, joten tiesin että valmiista tekstiileistä tulisi oikean kokoisia. Lähetin ottamani kuvan vielä seurakuntamestarille ja hänenkin mielestään ne olivat hyvän kokoiset.



KUVA 34. Tulosteet sovituksessa



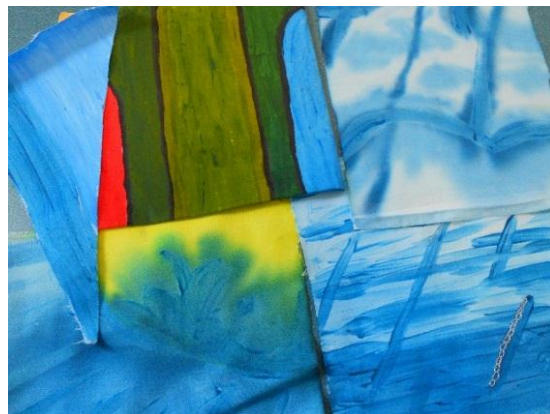
KUVAT 35-37. Valmiiden suunnitelmien lähtökoh-
tina toimineet ensimmäiset luonnokset

6. TEKSTIILIEN VALMISTUS

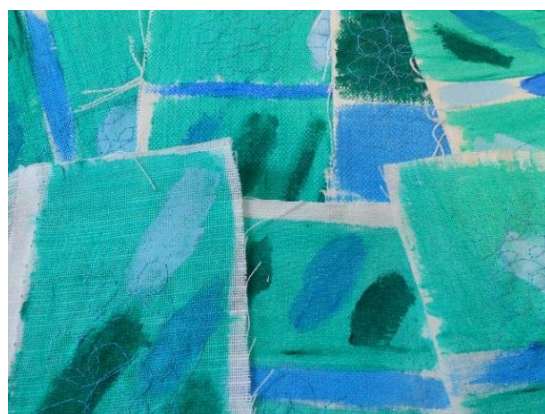
Alun perin olin ajatellut valmistustekniikaksi huovutusta. Suunnitelmien ollessa valmiita ajattelin huovutuksen kuitenkin olevan liian hidas tekniikka minulle, sillä kevät oli jo pitkällä ja halusin töiden olevan valmiita kesäkuun alussa. Huovuttamalla olisi myös ollut aika vaikeaa saada lopputuloksesta samannäköisiä kuin suunnitelmani olivat. Tein antependiumia varten pienen huovutuskokeilun, ja jätin tekniikan kokonaan pois vaihtoehdoista, sillä huovuttamalla on todella hidasta saada valmiin näköistä tuotosta ja tietää millainen lopputuloksesta tulee. Tein muutaman kokeilun myös päällikeompelulla, mutta hylkäsin nekin, sillä en uskonut, että niistä saisi tarpeeksi mielenkiintoisen näköisiä. Päätin valmistaa sekä antependiumin että alttaritaulut maalaamalla kankaanpainoväreillä kankaalle. Teosten valmistamisessa käytin enimmäkseen koulun tarjoamia tiloja. Koululla oli tarpeeksi isot kankaanpainopöydät, jolloin sain kaikki työni samanaikaisesti työn alle. Koululta löytyi myös ompelukone kirjontaa varten. Touko-kesäkuun vaihteessa, kun koulunkäynti oli vaihtunut kesälomaluksi, viimeistelin töitäni vanhempieni luona lapsuudenkodissani Sonkajärvellä.

6.1 Materiaalien kokeilut

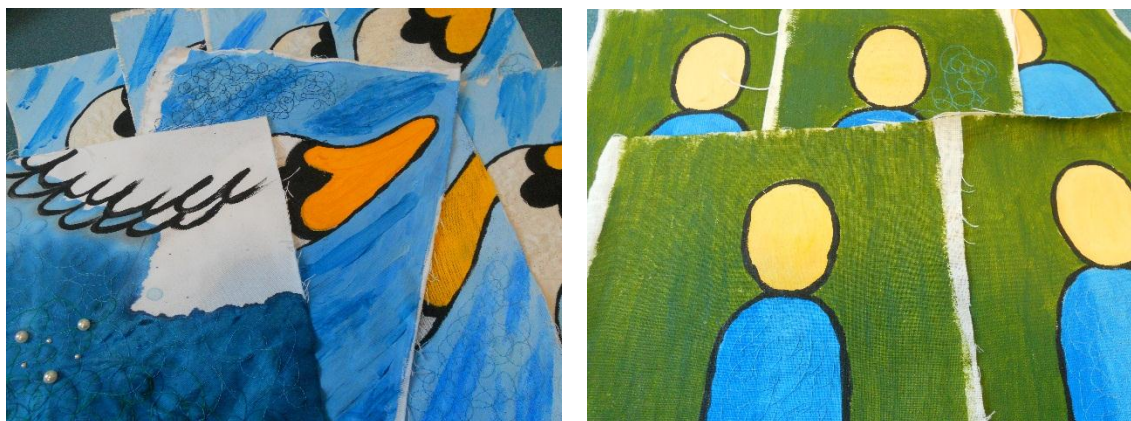
Tein kokeilut kankaanpainoväreillä sekä antependiumista että alttaritaulusta maalaamalla puuvillakankaalle ja kokeilin niihin myös kirjontaa. Kiireisen aikataulunkin takia oli ehkä järkevää valita tekniikat, jotka olivat minulle tuttuja. Kokeilin myös ruiskuemulsiolla maalaamista, joka on ohuempaa ja juoksevampaa ainetta kuin kuulto- ja peittopastat. Koska vetisen maalin leviämistä kankaalle on hankala hallita, olisi työ saattanut helposti mennä pieleen. Se soveltuu erilaisiin tekniikoihin ja menetelmiin ja sillä voi myös ohentaa painovärejä. Lisäsin sitä hiukan painoväreihini, kun maalasin kirkkotekstiilejä. Olin kokeiluihin tyytyväinen ja aloin etsiä sopivia kankaita, joita käyttäisin lopullisiin töihin.



Löysin yhden mahdollisen puuvillakankaan koulun varastosta ja ostin Eurokankaasta neljä erilaista puuvillakangaspalaa ja yhden pellavakangaspalan. Kokeilin kankaisiin kankaanpainoväreillä maalaamista. Sekoitin pigmenteistä sopivat värit, ja käytin kuultopastaa ja peittopastaa yhdessä ja erikseen. Totesin, että suuremmilla pinnoilla peittopasta saattaa näyttää jopa muoviselta, ja peittää kankaan pinnan ja tekstuurin kokonaan. Käytinkin lähes pelkästään kuultopastaa töissäni. Lopullisiksi kankaiksi valitsin Eurokankaasta alttaritauluihin Rips-puuvillakankaan ja antependiumiin Linas-pellavakankaan.



KUVAT 38 ja 39. Ensimmäisiä värien ja kirjontojen testailuja



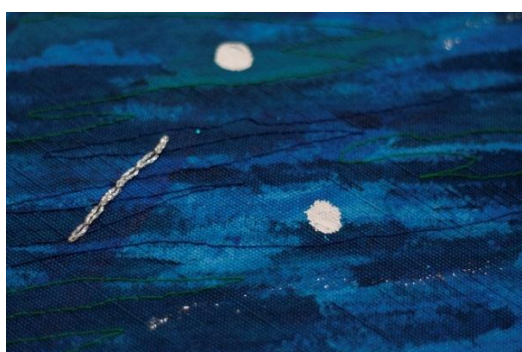
KUVAT 40 ja 41. Suurempia materiaalikokeiluja

6.2 Käytetyt materiaalit ja tekniikat

Kankaanpainotöissä käytettävät kankaat on syytä pestä ja silittää huolella ennen käyttöä. Pesu irrottaa kankaista tärkein ja muut epäpuhtaudet pois. (Mentu ym. 2009, 51.) Valitsemani kankaat olivat käyttötarkoitukseen sopivan paksuisia ja tukevia, jotta niihin olisi hyvä kirjoa ja ne kestäisivät varmasti myös käytössä. Olin ajatellut pingottaa valmiit kankaat puisiin kehyksiin. Rips-puuvillakankaassa oli kaunis pinta, joten se vaikutti valintaani, sillä kangasta ei maalattu joutsenen kohdalta. Linaspellavakangas valikoitui myös kauniin pintatekstuuriin vuoksi, ja koska pellava tuntui myös sopivalta kankaalta antependiumiin, ehkä jonkinlaisen arvokkuutensa ansiosta. Pesun jälkeen pellavakangasta tulee pehmeämpi, ja ehkä myös helpompi käsitellä kuin pesemätön kangas. Hahmottelin kuviot kankaalle kevyesti lyijykynällä ennen maalaamisen aloittamista.

Maalasin tekemäni kirkkotekstiilit pigmenttiväreillä. Käytin töissäni pääasiassa kuultopastaa. Käytin lisäksi joissakin yksityiskohtissa peittopastaa ja peittovalkoista. Testasin sekoittamiani värejä kankaan reunoihin, koska pigmenttivärit voivat näyttää erilaiselta ollessaan purkissa ja kuivana kankaalla. Vaikka tekemiäni kirkkotekstiilejä ei pestä tavallisesti vesipesussa, kiinnitin värit silittämällä molemmilta puolilta kangasta.

Kirjonnassa käytin ohuita ompelukone- ja konekirjontalankoja, sekä paria paksumpaa käsinkirjontalankaa. Konekirjontalangat valitsin tarkoituksella lähelle maalatun pinnan värejä, jotta ne eivät erotuisi liikaa, vaan loisivat hillitysti kauniita yksityiskohtia. Käsinkirjontaan käyttämäni kulta- ja hopealangat valitsin luomaan tekstiileihin loistokkuutta ja arvokkuuden tuntua ja koska olin lukenut niitä käytettävän jo vuosisatojen ajan kirkkotekstiileissä.



KUVAT 42 ja 43. Käytettyjä materiaaleja

Konekirjonnassa käytin koululla olleita kotiompelukoneita, joihin pystyi vaihtamaan kirjontapaininjalan. Kirjontapaininjalalla pystyy ompelemaan tikkiä mihin suuntaan tahansa ja mutkittelemaan ommelta erilailla kuin tavallisella ompelukoneen paininjalalla. Konekirjonnassa käytetään monesti apuna kirjontakehystä, joka auttaa kankaan pysymisessä suorana ommellessa. Työni olivat kuitenkin niin isoja, että kirjontakehys olisi voinut olla enemmän tiellä kuin hyödyksi. Koska en käyttänyt kehystä, konekirjonta veti kangasta hieman ryppyyn, mutta se ei haitannut lopputulosta, sillä kirjontaa oli tasaisesti koko kankaassa. Ryppyisyys loi oikeastaan kankaan pinnalle struktuuria. Konekirjontaa ompelin ilman tarkempaa suunnitelmaa vapaasti edeten. Sekä kone- että käsikirjonnin yhdistäminen toi töille lisää persoonallisuutta ja juhluvuutta.



KUVAT 44 ja 45. Konekirjontaa

Käsin kirjoessani käytin tavallisia, erikokoisia ompeluneuloja. Ompelin alttaritauluihin yksityiskohdiksi muovisia helmiä ja paljetteja. Antependiumin hahmojen kultalankareunukset ompelin ehkä yhdellä tunnetuimmista kirjontapistoista: ketjupistoilla. Antependiumin reunojen kultaisen kehysnauhan ompelin vasta kankaan ollessa pingotettuna kehukseen, jotta saisin sen asettumaan tarkasti paikoilleen. Laitoin lopuksi kaikkien töiden taakse silitettävän tukikankaan tukemaan kankaita. Lisäksi ne suojasivat kirjontalankojen taustapuolia ja tekivät myös töiden taustasta siistimmän näköisen. Silitettävä tukikangas oli helppo ratkaisu, eikä tuonut juurikaan lisätöitä.



KUVA 46. Antependium sai kultaiset kehukset



KUVA 47. Töiden taustat siistiyivät tukikankaalla

6.3 Valmiit työt

Työt valmistuivat ajallaan. Valmiit maalatut ja kirjutut kankaat pingotin puukehysiin nitojalla. Kävin ripustamassa ne paikoilleen seurakuntamestarin kanssa pari päivää ennen kappelin siunaamista. Kiinnitin töiden taakse metallilangasta ripustuslenkit, joista työt saatiin kiinnitettyä seinään ja alttaripöytään ruuvattuihin koukkuihin. Syksyisin työt on helppo siirtää talvisuojaan ja taas keväällä ripustaa

paikoilleen. Nimesin valmiit työt: alttaritaulu sai nimen ”Matkalla” ja antependium ”Enkeleitä toisillemme”.



KUVA 48. Valmiit työt paikoillaan



KUVA 49. Kappeli valmiina siunaamistilaisuuteen

Valmiita töitä voi tulkita monella tavalla. Ajattelin ensimmäisen kerran antependiumin hahmoja luonnostellessani niiden olevan ihmisiä tai ”tyyppejä”, joksi ne nimitin. Moni näkee hahmoissa myös kynttilöitä, ja on mielestäni hyvä, että työni saavat monia merkityksiä. Antependiumissa on seurakunnan antaman idean mukaan viisi peruslurgista väriä (vihreä, punainen, valkoinen, violetti, musta) sekä sininen, jonka avulla jokaista väriä tuli kahteen hahmoon. Hahmoja on tarkoituksella kaksitoista kuvaamassa mm. kahtatoista opetuslasta. Hahmot kuvaavat hyvin myös kappelin värikkäitä ja eri-ikäisiä kävijöitä. Laulujoutsen on Suomen kansallislintu ja tuttu näky myös Hirsikankaalla. Joutsenia voi nähdä jopa kappelin elävästä alttaritaulusta, ikkunasta joka avautuu Sukevanjärvelle. Oma tulkintani joutsesta muistuttaa enemmän kyhmyjoutsenta, mutta sopii mielestäni silti hyvin myös pohjois-savolaiseen maisemaan.

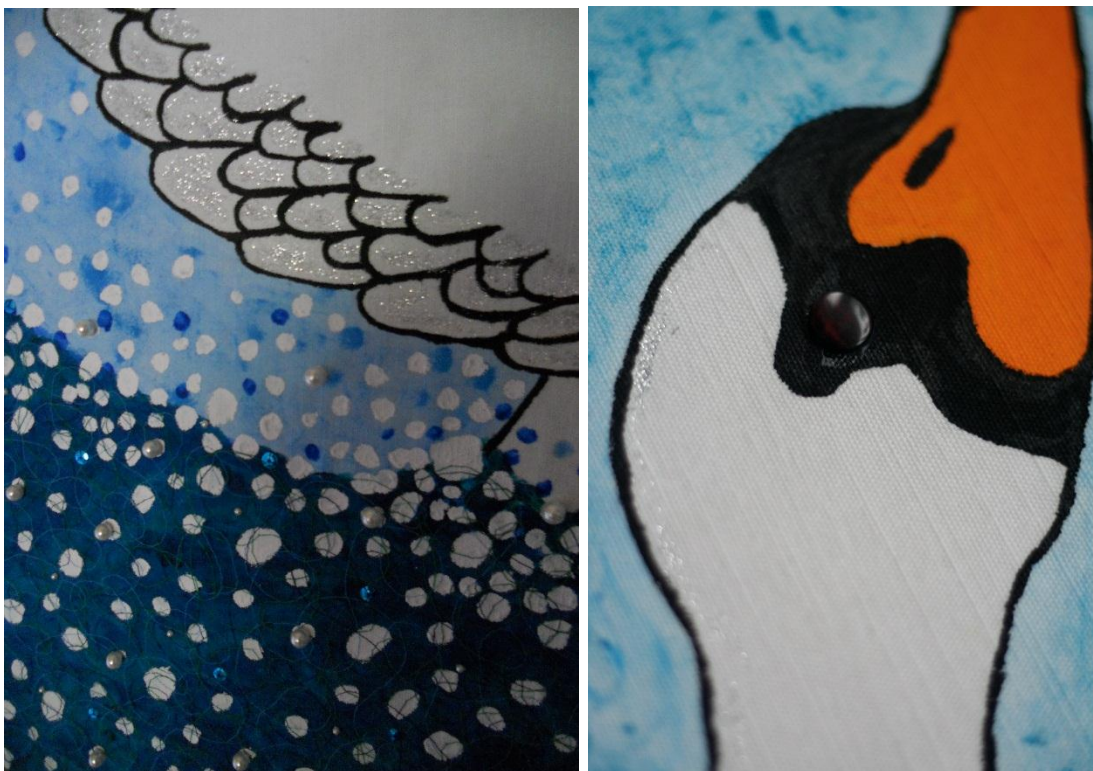
Tekstiileissä esiintyviltä kuvilta löytyy myös muita merkityksiä. Ihmishahmoja kuvatessa, päällimmäisenä kistillisenä ajatuksena kuvataan ihmistä, joka on Jumalan kuva ja Jumalan luoma (Lempiäinen 2002, 161). Kynttilä kuvaa Kristuksen valoa ja ylösnousemusta sekä uskoa. Niitä käytetään kirkollisissa toimituksissa ja monissa juhlissa merkityksiensä vuoksi. Liekki kuvaa myös lähimmäisenrakkautta. (Lempiäinen 2002, 153-156.) Lintujen voidaan ajatella kuvaavan ihmisen sielua ja ylösnousemusta (Lempiäinen 2002, 296-297). Valkoinen joutsen voidaan liittää neitsyt Mariaan (Lempiäinen 2002, 306). Myös vedelle löytyy merkityksiä esimerkiksi kasteesta (Lempiäinen 2002, 321) ja auringolle Jumalan ja Jeesuksen vertauskuvina. (Lempiäinen 2002, 354).



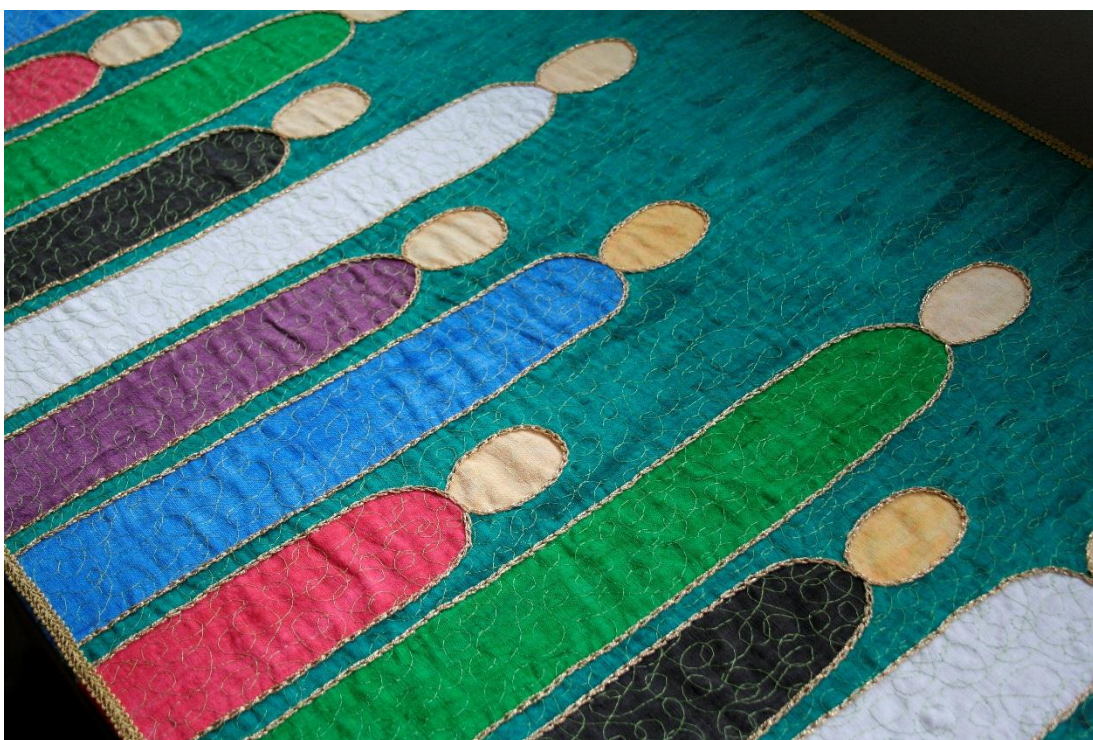
KUVA 50. Antependium



KUVA 51. Kolmiosainen alttaritaulu



KUVAT 52 ja 53. Yksityiskohtia alttaritaulusta



KUVA 54. Antependiumin pintaa

7. LOPUKSI

Palautteen saaminen viimeisteli opinnäytetyöprosessini. Oli tärkeää saada palautetta tietääkseni, olin onnistunut töissäni. Osallistuin Annin kappelin siunaamistilaisuuteen kesäkuun 2014 alussa. Siellä sain kommentteja töistäni tuoreeltaan seurakunnan työntekijöiltä ja juhlan vierailta. Olin kesän 2014 töissä seurakunnan leireillä, jolloin pääsin seuraamaan kappelin toimintaa ja käyttöä. Kesän jälkeenkin olen saanut yllättyä positiivisesti, kun jotkut tuttuni ja tuntemattomatkin ihmiset ovat kehuneet ja kiitelleet töitäni.

7.1 Siunaamistilaisuus

Kappelin siunaamistilaisuutta vietettiin 8.6.2014. Paikalla oli meneillään olevan rippileirin nuorten ja isosten lisäksi seurakunnan työntekijöitä, kutsuvieraita ja muita seurakuntalaisia. Rippikoululeiri seurasi tilaisuutta kappelin ulkopuolelta, koska kappeli oli täynnä muuta väkeä. Siunaamistilaisuudessa kuultiin puheita niin seurakunnan kuin kappelin pystyttäjänkin puolelta. Tilaisuudessa laulettiin muutama virsi ja isokset esittivät pari laulua. Myös minut esiteltiin lyhyesti. Siunaamistilaisuuden jälkeen väki koontui kappelin ulkopuolelle, jossa paljastettiin Annin kappelin muistolaatta, ja sen jälkeen seurakuntatalolla oli tarjolla kakkukahvit. Menin avuksi emännälle kahvin tarjoiluun, joka myöhemmin ajateltuna oli oivallinen paikka saada kommentteja töistäni, koska muuten en tilaisuuden aikana ehtinyt keskustella kovinkaan monen henkilön kanssa. Moni kommentoi kirkkotekstiilejä kauniiksi sekä Hirsikankaalle sopiviksi. Myös taitojani ja töiden pieniä yksityiskohtia keuhuttiin.



KUVA 55. Isokset laulamassa



KUVA 56. Muistolaatan paljastus

7.2 Palautekysely

Halusin saada palautetta valmiista tekemistäni Annin kappelin kirkkotekstiileistä. Valitsin Sonkajärven seurakuntanuoret palautteenantajiksi, koska heidän ikäisensä ovat Hirsikankaan toiminnassa paljon mukana. Annin kappelia käytetään eniten Sonkajärven seurakunnan ja myös muiden naapuriseurakuntien leirien yhteydessä. Jo ensimmäisen kerran ottaessani yhteyttä Sonkajärven seurakuntaan opinnäytetyöni merkeissä, oli seurakunnalla toivomus, että lopputulos olisi nuorten näköinen. Nuoret olivat siis paras vaihtoehto kertomaan toteutuiko toive, enkä ollut heidän ikäisiltään vielä suoraa palautetta saanut.

Hirsikankaalla järjestetään muutaman kerran vuodessa isosleirejä, joissa Sonkajärven seurakunnan isokset kokoontuvat päiväksi tai pariaksi isoskoulutukseen ja viettämään aikaa yhdessä. Sain seurakunnan nuorisotyönohjaajalta, joka on päävastuussa isoskoulutuksista, luvan mennä vierailemaan ja tekemään pientä palautekyselyä helmikuun isosleirille. Isosleiri tuntui sopivalta paikalta hakea palautetta, koska nuoria olisi valmiiksi kokoontunut samaan paikkaan. Olisi voinut olla hankala saada nuoria paikalle, jos olisin yrittänyt järjestää jonkun muun ajan ja paikan palautteen saamiseksi.

Kyselyt ovat yksi käyttäjätiedon keruumenetelmistä. Kyselyillä voidaan kerätä tietoa esimerkiksi käyttäjien toiminnoista ja mielipiteistä. (Huotari, Laitakari-Svärd, Laakko ja Koskinen 2003, 25.) Kyselymenetelmiä käytetään tapauksissa, joissa se on helpompi tapa kerätä tietoa kuin haastattelemineen. Sitä voidaan käyttää myös yhdessä haastattelemisen rinnalla. Kyselylomakkeen tulisi olla jokaisella vastaajalla samanlainen. Kyselyn kysymykset voivat olla suljettuja tai avoimia kysymyksiä. Suljetuissa kysymyksissä vastausvaihtoehdot ovat rajoitettuja ja avoimiin kysymyksiin vastaaja vastaa omin sanoin. (Huotari ym. 2003, 31.)

Kyselyä tehtäessä olisi kohderyhmän oltava edes jossain määrin tutkijalle tuttu, jotta kysely pystyittäisiin suunnittelemaan juuri tiettyä kohderyhmää varten. Kyselyn tarkoituksen kertominen ja vastausten tärkeyden korostaminen kannattaa. Suuri määrä tai monimutkaisia avoimia kysymyksiä sisältävä kysely saattaa olla vastaajille raskas. Kyselylomakkeen tulisi sisältää vain kyselylle oleellisia kysymyksiä. (Huotari ym. 2003, 34.)

Päätin tehdä haastattelujen sijaan kyselyn. Haastatteluihin olisi mennyt paljon enemmän aikaa, koska minun olisi pitänyt jakaa porukkaa ja haastatella pienempiä ryhmiä kerrallaan. Vaihtoehtona olisi ollut haastatella myös koko ryhmää kerralla, mutta silloin en varmasti olisi saanut kaikilta kaikkiin kysymyksiin niin monipuolisia vastauksia ja usean puheliaan henkilön haastattelemineen olisi vaatinut paljon aikaa. Koen myös että kirjoittaen kysymyksiin vastaamalla saa vastauksiaan miettiä rauhassa ilman että kukaan hoputtaa siirtymään seuraavaan kysymykseen.

Kyselyssäni sain palautetta seitsemältä 15-18 –vuotiaalta isoselta sekä seurakunnan nuorisotyönohjaajalta ja lastenohjaajalta, jotka halusivat myös vastata kysymyksiini. Jokainen heistä oli ollut edelliskesän ja syksyn aikana jollakin leirillä Hirsikankaalla nähden kappelin leirikäytössä. Mennessäni tekemään kyselyä Hirsikankaalle, jäin sinne muutamaksi tunniksi osallistumaan itsekkin isosen roolissa koulutukseen. Iltapäivällä ruokailun jälkeen istuimme yhdessä pitkän pöydän ääreen ja vaikka kaikki olivat minulle tuttuja, esittelin vielä itseni ja kerroin koulustani, opinnäytetyöstäni ja toiveestani saada heiltä palautetta. Jokainen vastasi omalle palautelapulleen, joihin olin kirjoittanut kysymykset. Käytin kyselyssäni avoimia kysymyksiä, sillä niillä sain kerättyä vastaajien mielipiteitä ja ajatuksia laajemmin kuin suljetuilla kysymyksillä. Jätin tarkentavat ikään ja sukupuoleen liittyvät kysymykset pois, sillä en kokenut niitä tärkeiksi. Isosilla ei ole keskenään suuria ikäeroja ja en kokenut tarpeelliseksi erotella poikien ja tyttöjen vastauksia.

Neljä kysymystä oli mielestäni sopiva määrä, jotta vastaamiseen jaksaa keksittyä eikä kysely tunnu liian raskaalta. Kysymykseni kuuluivat: 1. Millaisia ajatuksia/sanoja Annin kappelin tekstiilit herättävät?

2. Sopivatko ne tyyliltään kappeliin ja Hirsikankaalle? Miksi/miksi ei? 3. Kertovatko tekstiilien symbolit/kuvat sinulle jotakin? Ovatko symbolit tulkittavissa? 4. Mikä tekstiilien merkitys on mielestäsi kappelin sisätilalle? Kiitokseksi palautteesta olin ostanut tikkareita, joita söimme yhdessä vastausten ollessa valmiita.

Purkaessani saamaani palautetta otin mukaan käsittelyyn isosten antamien palautelappujen lisäksi seurakunnan nuorisotyönohjaajan ja lastenohjaajan antamat vastaukset. Heiltä olin saanut kesän ja syksyn aikana suullista palautetta ja positiivisia kommentteja töistäni, mutta tarkemmin emme olleet kuitenkaan puhuneet kyselyni käsittelemistä aiheista. Otin heidät mukaan palautekyselyyn myös koska he itse halusivat ja koska seurakunnan leireillä työntekijät ja isokset kuuluvat samaan työyhteisöön. Käyn palautetta läpi kysymyskohtaisesti.

Ensimmäinen kysymys: 1. Millaisia ajatuksia/sanoja Annin kappelin tekstiilit herättävät?

Tämän kysymyksen ajattelin olevan niin sanotusti herättelykysymys. Tarkoitus oli viedä vastaaja aiheeseen ja pistää ajatukset liikkeelle. Kysymys olisi voinut olla pelkästään millaisia sanoja Annin kappelin tekstiilit herättävät, ja jättää sana ajatuksia pois, sillä osa vastasi tähän kysymykseen asioita, jotka liittyivät myös seuraaviin kysymyksiin. Onneksi heillä riittää silti sanottavaa myös toisiin kysymyksiin. Monessa vastauslapussa tekstiilien kehuttiin olevan kauniita. Muita heränneitä sanoja olivat muun muassa maanläheinen, valoisa, puhutteleva, yhdessäolo, kesän värit, vapaus ja tasapainoinen kokonaisuus. Tekstiilien kuvailtiin luovan rauhallista tunnelmaa. Yhdessä vastauksessa sanottiin, että tekstiilit pistävät ajattelemaan ympäröivää luontoa ja ihmisiä. Kommentti tuntui mukavalta, sillä en ollut ajatellut aikaisemmin että tekstiileistä löytyy sekä ihmisiä että luontoa, aivan niin kuin Hirsikankaan leireiltäkin. Yllätyin myös vastauksesta, jossa kehuttiin kädenjäljen laadukkuutta, sillä en jostain syystä osannut odottaa tällaista vastausta. Aikaisemmin minulle on ihmetelty, kuinka suuri työ minulla on ollut tekstiilejä tehdessä, mutta laadukkuudesta en ole saanut muita kommentteja.

Toinen kysymys: 2. Sopivatko tekstiilit tyyliltään kappeliin ja Hirsikankaalle? Miksi/miksi ei?

Tällä kysymyksellä hain vastausta myös kysymykseen, olinko onnistunut tekemään tekstiileistä nuorten näköisiä. Halusin myös tietää, sopivatko ne Hirsikankaalle, vaikka ovat tyyliltään aivan erilaisia kuin seurakuntatalon seinillä olevat taulut. Yhdessä vastauksessa tähän annettiinkin suora vastaus: ”Kyllä, vaikka ovat tyyliltään erilaisia kuin Hirsikankaan muut elementit”. Tekstiilien sanottiin sopivan yhteen väreiltään ja aiheiltaan ympäröivän luonnon kanssa. Joutsenaihetta sanottiin sopivaksi. Joutsenet ovatkin Hirsikankaalla olleille tuttu näky, sillä niitä näkee kesäisin Sukevanjärvellä usein. Tekstiilien sanottiin olevan tarpeeksi koristeellisia kappeliin, mutta ei liian pröystäileviä. Tulkitsen kommentin ehkä niin, että tekstiilit sopivat juuri kyseessä olevaan pieneen kirkkotilaan ja kappeliin, mihin ei ehkä sopisi esimerkiksi joku perinteisempi alttaritaulu. Kommentti ”Ne ovat hyvällä tavalla nuorekkaita, nuorten näköisiä. Ja nuoriahan siellä lähinnä käykin” kertoi, että olin onnistunut tavoitteessani jonkun nuoren mielestä. Antependiumin kerrottiin sopivan varsinkin silloin, jos ajattelee siinä olevan ihmisiä. Ne voisivat kuvata esimerkiksi isosia ja leiriläisiä.

Kolmas kysymys: 3. Kertovatko tekstiilien symbolit/kuvat sinulle jotakin? Ovatko symbolit tulkittavissa?

Tällä kysymyksellä hain tietoa siitä, millä tavalla käyttäjät tulkitsevat töissä näkyvän symboliikan tai

onko symboliikalla ylipäättään merkitystä heille. Joutsenissa nähtiin Suomen kansallislintu ja Suomen luonto sekä symboli vapaudelle ja rakkaudelle. Joutsenet koettiin myös hengellisenä aiheena. Useimpina kertoina, kun olen tarkastellut töitani, olen nähnyt joutsenien lentävän jonnekin pois täältä maan päältä. Eräs kommentti erityisesti toi myös minulle lisämerkityksiä: ”Joutsenet tuovat turvallisuuden tunteen. On joku jota rakastaa ja joka tuo valoa elämään”. Se joku voisi olla toiselle joku, joka meistä kaikista täällä maan päällä huolehtii, ja toiselle se voi olla esimerkiksi se kaikkein läheisin ystävä. Antependiumin hahmoista olen kuullut kahdenlaisia tulkintoja. Toiset näkevät ne kynttilöinä ja toiset ihmisinä. Vastaajien keskuudessa se koettiin positiivisena asiana, että jokainen voi tehdä omat tulkintansa. Antependium kuvasi vastaajille läheisyyttä, yhdessäoloa ja Jeesusta. Muutamalle vastaajalle symbolit eivät kertoneet erityisesti jotain, mutta symbolit olivat heidänkin mielestään tulkittavissa. Ehkä kuvat kertovat katsojalle erilaisia asioita eri tilanteissa ja eri vierailukerroilla.

Neljäs kysymys: 4. Mikä tekstiilien merkitys on mielestäsi kappelin sisätilalle?

Tällä kysymyksellä halusin tietää, kuinka tärkeäksi osaksi tekemäni tekstiilit ja ehkä myös tekstiilit ylipäättään koetaan kappelin sisustuksessa. Niiden kuvailtiin tuovan sinne eloa, väriä ja sisältöä.

Kommenteissa sanottiin kappelin olevan tyhjempi ja karumpi ilman niitä, ja että tekstiilit koristavat ja tekevät tilasta kodikkaamman. ”Kappelin kauneus tulee hyvin esille niiden kautta”, sopii myös hyvin omiin ajatuksiini. Kappelin hirret ovat kauniin väriset, mutta jos tilassa ei olisi mitään muita värejä, ne voisivat näyttää tylsän harmailta. Tekstiilien sanottiin antavan mahdollisuuden ajatuksille, ja niihin pystyy keskittämään katseensa. Lapsetkin jaksaisivat keskittyä paikallaan istumiseen katsellessaan niitä. Niiden kehuttiin tuovan kappeliin viimeisen silauksen ja osan paikallisia nuoria. Tuntuu hienolta, jos nuori kokee paikan ”omakseen” ja tekemäni työt hänelle tehdyiksi. Kommetti ”Ne tuovat sinne pyhän” tuntuu myös tärkeältä, että olen onnistunut suunnittelemaan kirkkotilaan sopivia tekstiilejä.

Mielestäni kirjallinen kysely oli riittävä selvittämään sen, olinko onnistunut tekemään tykättyjä ja kirkkotekstiileiksi sopivia töitä.

7.3 Pohdinta

Opinnäytetyöprosessin aloittaminen oli helppoa, koska yhteistyökumppani oli minulle ennestään tuttu. He kannustivat minua ja luottivat taitoihini, joka toi lisää itsevarmuutta työskentelyyni. Positiivisen palautteen saaminen rohkaisee myös pitkälle tulevaisuuteen. Seurakunnan mielipiteillä ja ehdotuksilla oli merkitystä töiden kehittämisessä. Kommenteja kysyin ja sain koko suunnittelu- ja valmistusprosessin aikana myös ohjaajaltani, luokkatovereiltani ja perheeltäni. Työskentely yhteistyössä seurakunnan kanssa kehitti ammattitaitoani ja opetti paljon asiakaslähtöisestä suunnittelusta.

Sovimme seurakunnan kanssa prosessin alussa, että se kustantaisi tekstiileihin käytetyt materiaalit. Välillämme suullinen sopimus oli riittävä, mutta mahdollisissa myöhemmissä projekteissa, joissa yhteistyökumppani ei ole tuttu, olisi kirjallinen sopimus varmasti järkevä.

Ensimmäisiä luonnoksiani ajatellessa vaihtoehtona olisi voinut olla se, etten olisi tehnyt niin valmista jälkeä. Seurakunta olisi todennäköisesti vaikuttanut erilailla töiden sisältöön ja olisin saattanut oppia ja

saada irti uusia asioita suunnittelutyöstä. Toisaalta tein niin kuin minulle oli luonnollista tehdä. Yleensä työni ovat esittäviä, mutta myös abstrakti, värein ja pinnoin luominen on minulle mieleen. Yritin tarkoituksella saada luonnoksiini eri tyylejä, sillä en tiennyt, mitä seurakunta haki, ja itse tekisin mielelläni millaista vain. Jotkut luonnoksissani esiintyvistä aiheista olin poiminut luonnosta, ja oli hauska huomata, että osalle niistäkin löytyi vertauskuvallisia merkityksiä, vaikka olin toisin luullut. Mietin myös olisiko värien maailmaa pitänyt miettiä enemmän väriopin osalta, ja saada töihin ehkä jotain uutta. Maalasin ja työskentelin omaa silmääni miellyttävällä tavalla.

Käytetyt tekniikat olivat minulle mieluisia. Ne olivat mielestäni hyvä valinta aikataulun ja lopputuloksen kannalta. Aion varmasti hyödyntää käyttämättä jääneitä suunnitelmia myöhemmin, tekemällä esimerkiksi tekstiiliteoksia. Tilkkumaalaus on tekniikka, jota aion kokeilla joihinkin suunnitelmiini.

Suunnittelu- ja valmistustyö eteni aika vauhdikkaasti, mutta ainakaan innostus ei päässyt lopahtamaan kesken kaiken. Joitakin asioita olisi ehkä voinut miettiä pidempään ja tehdä rauhassa, mutta lopputulokseen olen kuitenkin tyytyväinen. Töiden toteuttaminen jännitti minua, sillä en ole aikaisemmin tehnyt kovin isoja töitä, enkä esitellyt niitä julkisesti. Pidin opinnäytetyöprosessista paljon, ja ottaisin mielelläni tulevaisuudessa vastaan samankaltaisia toimeksiantoja.

LÄHTEET

HEINOLAN SEURAKUNTA [verkkosivu]. [viitattu 7.3.2015.] Saatavissa:

<http://www.heinolanseurakunta.fi>

HUOTARI, P., LAITAKARI-SVÄRD, I., LAAKKO, J. ja KOSKINEN, I. 2003. Käyttäjakeskeinen tuotesuunnittelu. Käyttäjätiedon keruu, mallintaminen ja arviointi. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

INNOKYLÄ [verkkosivu]. [viitattu 18.2.2015.] Saatavissa: <https://www.innokyla.fi/web/malli110665>

KAJANIEMI, A. [verkkosivu]. [viitattu 7.3.2015.] Saatavissa:

<http://www.elisanet.fi/aino.kajaniemi/kirkko.html>

KIRKON TIEDOTUSKESKUS. Aamenesta öylättiin [verkkojulkaisu]. Suomen evankelis-luterilainen kirkko [verkkosivu]. [viitattu 28.2.2015.] Saatavissa: <http://www.ev2.fi/sanasto>

LEMPIÄINEN, P. 1972. Kuvat puhuvat. Pieksämäki: Sisälähetysseuran Raamattutalon kirjapaino.

LEMPIÄINEN, P. 1988. Paramenttien symboliikka. Teoksessa: SARANTOLA, T., LEMPIÄINEN, P., PRIHA, P. ja FRÖBERG, M. Kirkkotekstiilit. Pieksämäki: Sisälähetysseuran kirjapaino Raamattutalo.

LEMPIÄINEN, P. 2002. Kuvien kieli. Vertauskuvat uskossa ja elämässä. Porvoo: WSOY.

MENTU, T., MIKKELÄ, T. ja PAAKKUNAINEN, U. 2009. Printti & pisto. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

NURMINEN, V. ja PARVIO, M. 1987. Herran huoneen sanoma. Kirkollisen taiteen kuvakieli ja tarkoitus. Helsinki: Art-Print Oy.

PRIHA, P. 1983. Kirkollinen tekstiilitaide. Tekstiilien käyttö ja suunnittelu. Helsinki: Valtion painatuskeskus.

PRIHA, P. 1991. Pyhä kaunistus. Kirkkotekstiilit Suomen Käsityön Ystävien toiminnassa 1904-1950. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

RYYNÄNEN, S. Moduuli S 10. Tuotteen elinkaari ja käytettävyys [pdf]. Euro Crafts 21 [verkkosivu]. [viitattu 18.2.2014.] Saatavissa: http://www.eurocrafts21.eu/fi/special_modules/module10/S10.pdf

SARANTOLA, T. Kirkkotekstiilien synty, kehitys ja tarkoitus. Teoksessa: SARANTOLA, T., LEMPIÄINEN, P., PRIHA, P. ja FRÖBERG, M. Kirkkotekstiilit. Pieksämäki: Sisälähetysseuran kirjapaino Raamattutalo.

SEITAMAA-HAKKARAINEN, P. Polut – tietoa designoppimisesta [verkkojulkaisu]. Aalto university [verkkosivu]. [viitattu 18.2.2014.] Saatavissa:

http://mlab.uiah.fi/polut/Yhteiskunnalliset/tyokalu_kollaasitekniikka.html

SONKAJÄRVEN SEURAKUNTA [verkkosivu]. [viitattu 16.2.2015.] Saatavissa:

<http://www.sonkajarvenseurakunta.fi>

TEKSTIILIN TAIDETTA SUOMESTA. Kirkkotekstiilit. Tuula Poutasuo (toim.) 2001.

Hamina: Akatiimi Oy.

VAARI, H. [verkkosivu]. [viitattu 7.3.2015.] Saatavissa:

<http://www.helenaavaari.fi/index.php/referenssit/paavalinkirkko>

VARTIAINEN, J. 2012. Suuri alttaritaulukirja. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

WIKIPEDIA [verkkosivu]. [viitattu 23.2.2015.] Saatavissa: <http://fi.wikipedia.org/wiki/Kappeli>

YLÄ-SAVON SEURAKUNTAYHTYMÄ [verkkosivu]. [viitattu 16.2.2015.] Saatavissa:

<http://www.ylasavonseurakunnat.fi>

TAUSTA-AINEISTOT

EVANKELIUMIKIRJA JA KIRKKOVUOSI, KIRKKOKÄSIKIRJA- SUOMEN EV.LUT. KIRKKO [verkkosivu]. Saatavissa: <http://evl.fi/Evkirja.nsf/kkvp?OpenView&Start=1&Count=112&ExpandView>

HYYSALO, S. 2009. Käyttäjä tuotekehityksessä. Tieto, tutkimus, menetelmät. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

HUTTUNEN, M., JAATINEN, A., RIEKKI, H. ja VÄHÄKANGAS, P. 1994. Kirkkotaidetta Pohjois-Savosta. Kuopio: Kuopion kulttuurihistoriallinen museo.

KELLOKUMPU, J. 2010. Pyhän Toivon kirkko 100 vuotta. Sonkajärven seurakunta.

KEMSHALL, L & L. 2007. The Painted Quilt. Paint and print techniques for colour on quilts. England: Shenzen Donnelley Printing Co.

NASTOLAN SEURAKUNTA [verkkosivu]. Saatavissa: <http://www.nastola.seurakunta.net/?sid=678>

PUNOMO, KÄSITYÖ VERKOSSA [verkkosivu]. Saatavissa: http://punomo.fi/teeitse/781/kasityokulttuuri/osakulttuurit_alakulttuurit/uskonnolliset_kulttuurit

JÄPPINEN, J. 2011. Ristiretki Savoan. Porvoo: Mäntykustannus Oy.

SUOMEN KIRKOT 19, YLÄ-SAVON KIRKOT 1993. Museovirasto.

KUVALUETTELO

KUVIO 1. Enni Väisänen 2015. Prosessikaavio

KUVAT 1, 2, 8, 9, 10, 14-48, 50-54. Väisänen, Enni 2014. [digikuva]. Sijainti: Tekijän arkistot

KUVA 3. Tampereen ev.lut. seurakunnat [verkkosivu] Saatavissa: http://www.tampereenseurakunnat.fi/kirkko_tampereella/kirkot_ja_muut_tilat/tilahaku?action=facilityitem&facility_id=29

KUVA 4. Kirkko Espoossa [verkkosivu]. Saatavissa: <http://www.espoonseurakunnat.fi/web/asiointi/velskolan-kappeli>

KUVA 5. Rovaniemen seurakunta [verkkosivu]. Saatavissa: http://www.rovaniemenseurakunta.fi/toimitilat/tavivaaran_siunauskappeli/?session=32767788

KUVA 6. Kansan Raamattuseura [verkkosivu]. Saatavissa: http://www.kansanraamattuseura.fi/sinulle/loma-_ja_kurssikeskukset/kairosmaja_-_pyhatunturi/esittely/revontulikappeli

KUVA 7. Porvoon seurakunnat [verkkosivu]. Saatavissa: <http://www.porvoonseurakunnat.fi/palvelumme/tilat-ja-kiinteistot/muut-kirkot-ja-kappelit/>

KUVA 11. Heinolan seurakunta [verkkosivu]. Saatavissa: http://www.heinolanseurakunta.fi/tietoa/taide_ja_arkkitehtuuri/heinolan_kirkko

KUVA 12. Löytöläinen, Jouni. Aino Kajaniemi [verkkosivu]. Saatavissa: <http://www.elisanet.fi/aino.kajaniemi/kirkko.html>

KUVA 13. Helena Vaari [verkkosivu]. Saatavissa: <http://www.helenaavaari.fi/index.php/referenssit/paavalinkirkko>

KUVAT 49, 55 ja 56. Keränen, Hannu 2014. [digikuva]. Sijainti: Tekijän arkistot

MIILU. Sonkajärven ja Vieremän paikallislehti. 15.10.2014. N:o 42 s.7
Annin kappeli todettu tarpeelliseksi lisäksi.

Annin kappeli todettu tarpeelliseksi lisäksi

— HANNU KERÄNEN

Sukevan Hirsikirkkoon leirikeskukseen Annin kappeli on tupaten täynnä. Varhaisnuorten leirin päätöskirkko on samalla normaali perhekirkko, jossa enkelimpäivää vietettiin leirin takia viikkoa aiemmin. Kauimmaisat vieraat olivat tulleet lismesta asti kokemaan uuden viihtyisän kappelin tunnelmaa, ja olivat yllättyneitä.

— Olipa kerralla paljon enkeleitä, hieno kirkko ja kokemus oli tosi tiivis, tunteittomana halu-

ava henkilö totesi kirkkokahtavilla.

Annin kappeli on ollut kesäkuusta lähtien toiminnassa. Siinä on pidetty leirien, seurakunnan ja paikan varaajien tilaisuuksia. Hirsikirkkoon leirikeskus on toinen Ylä-Savon evankelis-luterilaisen seurakuntayhtymän omistuksessa olevista ympärivuotisista leirikeskuksista. Leirikirkon tekemisen mahdollisti osin pitkäaikaisen Sukevalla vaikuttaneen seurakuntalahti Annin Laineen lahjoittama testamenttilahjoitus. Lisäksi yhty-

män omilla varoilla kunnostettiin lähialuetta ja tiestöä rantaan.

Kappeli on neljäs seurakunnan kirkkoista, vaikka kantaa kappelin nimeä. Hirsikirkkoon leirikeskusalue on saanut seurakuntaemäntä Seija Heiskanen mukaan kiitosta.

— Hirsikirkkoon syksy tulee olemaan toiminnassa todella vilkas. Koulutuksia järjestävät tahot ovat lisänneet tapahtumiaan, samoin suku- ja perhetapahtumat ovat lisääntyneet. Kappelin tuoman lisänsä palveluihin,



Annin kappeli alttaritaulut ovat komeita.

majoituksen ja ruokapalvelun lisäksi, Heiskanen toteaa.

Kappelissa on vihitty leirihäiden lisäksi jo yksi oikea pari ja kastetilaisuuksille on Annin kappelissa hieno paikka. Kappelin alttarilla olevat joutsenet ovat aito kuva myös ympäröivästä luonnosta. Perhekirkon soluessa eteen-

päin, iso joutsenparvi lipui järvelle avautuvassa ikkunassa. Harvassa kirkossa on elävä alttaritaulu, vaihtuen vuodenaikojen ja säiden mukaisesti!

Alttariliinujen suunnittelusta vastasi sonkajärveläislähtöinen Kuopion Muotoiluakatemian opiskelija Enni Väisänen näyttöönään.